

## Jégzajlás a Dunán

1941 nyarán a buvati erdészházba egy olyan erdészt helyeztek, aki már ismerte a Duna menti élet szépségeit és veszélyeit. Nagy család volt, gyerekekkel együtt összesen heten voltak. Nyáron a gyerekek élvezték a vízi életet, fürdést, ladi-kázást. A tél nagy hideggel jött. A nagy Duna és a mellékág, a grébeci Duna is befagyott. Csodálatos volt ez a megdermedt víztömeg megdöbbenő csendjével. Mindez nem okozott semmi bajt, a jégen könnyen lehetett közlekedni és a gyerekek vígan csúszkálhattak. Jött a tavasz, a jég megtört, megindult a jégzajlás. A Duna kiáradt, töltéstől töltésig ért a víz, jégtorlaszok keletkeztek. A főnököm és én tudtuk, hogy a buvati erdészház, mely a Duna és a grébeci mellékág torkolatánál feküdt, veszélyben van. A nagy családot nem lehet egyedül hagyni. Elhívtam az ismerős halászt, aki már többször járt a jégzajló Dunán. Ketten eveztünk a jégtáblák között. Gyorsan haladtunk lefelé a sodrásban. Én elől evezővel lökődtem a jégtáblákat a ladi előtt. Ez a hatalmas jégtömeg csendes morajlással sodródott, a parton lévő fűzfák recsegve-ropogva törtek össze a part felé sodródó jégtorlaszok nyomásától. Megérkeztünk az erdészházhoz, itt bizony nem fogadott megnyugtató látvány. A ladikot az ajtó előtt lévő sárvakaróhoz kötöttük. A háztól körülbelül 20-30 méterre magasabb jégtorlasz volt, mint a ház teteje. A parton lévő hatalmas fűzfák tartották még a jeget. A család nagyon örült és megnyugodott mikor megérkeztünk. Erdész barátom nyugodt volt, ő már látott ilyen jégzajlást. Megbeszéltük, ha a helyzet veszélyessé válna és a jégtorlasz közeledne a ház felé, mindenkit és mindent, amit lehet kimentenénk a házhoz közel lévő száraz gőröndre. Ezt a gőröndöt az ár



még soha sem öntötte el. Arra nem vállalkoztunk, hogy két kis laddal és ilyen jeges áradatban kivigyük a családot az ártérből. Ez könnyelműség lett volna. Ott maradtunk éjszakára, nem sokat aludtunk, mert figyeltük a morajló áradatot. A jégtorlasz lassan nőtt, a parti hatalmas fűzfák recsegtek-ropogtak a jég nyomásától. Reggel korán indultunk, a fák között eveztünk. Itt kisebb volt a sodrás és nem volt jég. Gyorsan a Papfokhoz értünk. Itt megdöbbenő látvány fogadott. Jobbról hatalmas víztömeg hömpölygött, balról a Holt-Dunán a jég még állt, ez a hatalmas víztömeg lebukott a jég alá. Itt megálltunk, az én halász bajtársam azt kérdezte: „De most itt mi lesz? Ha az áradat elkapja a ladikunkat bevisz minket a jég alá.” Észrevettük, hogy egy nagy szarvasbika küszködik az árral. Azt mondta az én bajtársam, ha ez a bika átmegy, akkor mi is átmegyünk. Nagyon keményen megragadtuk az evezőket és mi is átjutottunk ezen az ijesztő áradaton. Megnyugodtunk. Hamarosan kiértünk a töltéshez, a szomszédai erdészházhoz. Itt már várt ránk Koltai György főmérnök úr. Elmondtam milyen veszélyes a helyzet Buvaton. Rögtön intézkedett telefonon, hamarosan jött egy repülőgép és szétbombázta a jégtorlaszt. A víz kezdett lepadni, másnap reggelre a töltés mellé kikötött ladik szárazon maradt. Az árvíz-veszély elmúlt, mindenki megnyugodott.

*Kép és szöveg: Czuczor Ferenc*

DR. HORVÁTH LÁSZLÓ

## A mi akácunk

*Madárdalok nagy mezőben  
Akácfasor vonul végig,  
Már a nap is delelőben,  
A sok kasza csillog, fénylik.*

*Távoli ház kolompja szól,  
Kis pacsirta hangja csendül.  
A föld népe érti e szót,  
Akácsorra mind kiperdül.*

*Sok közül egy akác árnya  
A napsugárra kihajol,  
Fáradt népét összehívja  
A puszta hanság tájiról.*

*Aratókkal közös sorban  
Akác alatt együtt vagyok.  
Megszólalnak fájdalomban  
Csontos hátú bús magyarok.*

*Mi a kenyér látod pajtás?  
Mennyi sóhaj könny és bánat  
Mindazoktól megalázás,  
Aki erre táttnak száját.*

*Azért légy csak Te is erdész,  
Őrizd a mi akácunkat.  
Mert, ha ez a fasor elvész,  
„Ki” árnyalja unokánkat?*

*Fordul kerék, fordul század  
Az akác még néz az útra.  
Új embert véd újult fája,  
Áll az akác sok év múlva.*

*Napjainkban feltámadtak  
Bús magyarok félelmei.  
Mert a „zöldek” kitalálták:  
Akác helyett jobb a semmi.*

*Akácfasor sáv azóta  
De a „Zöld” még ma is tüntet.  
Akácot az erdész szakma  
Termőhelyén tovább ültet.*

A Dinasztia Könyvkiadó gondozásában megjelent **Winkler András** „Faforgácslapok” c. tankönyve. A szerző célja – a korlátolt terjedelem mellett is – a forgácslapgyártási ismeretek összegzése, rendszerezése. A könyv szemléletét a következő idézet jellemzi:

„A fával dolgozó ember az erdő csodálatos ajándékát veszi a kezébe, hogy megmunkálja, hogy alkosson belőle. A fa rendkívül homogén matéria, de aki ismeri, az minden végét, részecskéjét becsülni tudja, és előre megálmodja, hogy mi készülhet belőle.”

A könyv nemcsak a forgácslapgyártás legfontosabb ismereteit tartalmazza, hanem az utóbbi idők legjelentősebb kísérleti, fejlesztési munkáiról is beszámol. Nemcsak a megvalósult technológiákról, termékekről ír, hanem számos gondolatébresztő próbálkozásról is számot ad.

A könyv nem tagadja meg íróját. Egyszerű, érdekes stílusú, számos, a diákeletről, a gyakorlatból vett idézettel tarkított. A szakembereken, hallgatókon kívül a laikusok is érdeklődéssel forgathatják a 190 oldalas, 94 ábrát tartalmazó könyvet.

A „Faforgácslapok” c. könyv az erdő, a faanyag megbecsülésére, a mérnöki tevékenységre, fantázia elismerésére nevel, áthatja a szakma, az ifjúság szeretetét.

*Pápai Gábor*

## ELADÓ

**Roth Gyula Erdőművelés I-II. és a Magyar Erdőművelés különleges feladatai** c. könyve (eredeti kiadás), Sopronban.

*Érdeklődni a Szerkesztőségben lehet.*

## Gemenc és a Duna kötődése

Az elmúlt század folyószabályozásaival a Duna árterén Gemenc olyan egyedülálló életközössége alakult ki, melyhez hasonló Európában, de talán a világon sem található.

Hajdanán a Duna mellékágainak vízfolyásai, a tavaszi zöldár az ősi életközösségek fennmaradását és évről évre történő felújulását biztosították.

Az erdőségek viszonyították a Dunának, a dunai vízi életközösségek táplálkozási és szaporodási, a halaknak az ivásra alkalmas sekély vizet és életfeltételt. Búvóhelyül szolgált a rejtettebben élő állatvilág ritka fajainak.

Századunk közepéig ez folyamatos volt. Az ötvenes évek után a Duna hajózhatóságát úgy szabályozták, hogy medrébe a partra merőlegesen kőgátakat építettek. Így a folyó a kőgát szélességében hordalékkal feltöltötte a medret – zátonyok keletkeztek –, míg ellenkező oldalon sodrásával mélyítette a hajózási útvonalat.

Vázlatosan az alábbiak szerint változott a Duna medrének alakulása:

Kőgátak előtt

Kőgátak után



A Duna medre az évtizedek múltán mélyebb lett a hajózási útvonalban. Ugyanakkor a gemenci ártér talajvízszintje állandóan csökken. A Duna mellékfolyóinak be- és kifolyásai úgy elzáródtak a hordalék feltöltődésétől, hogy a vízfolyás csak a közepes vagy a közepesen magasabb vízállásnál juthatott be az erdőterületi mellékágakba.

Az erdő természetes, őshonos jellege kezdett megváltozni (átalakulni). Ehhez hozzájárult még a nemesített fajok és a tájidegen fajok terjedése. Az őshonos jelleg már csak mesterségesen tartható fenn.

A gemenci őshonos tájjelleg fennmaradásának első feltétele a kőgátak elbontása. A kibontott kövezetből a vízmosástól veszélyeztetett partszakaszokat kövezézzük ki. Így az erdős partszakaszok nem dőlnek a Dunába és a hordalék nem növeli a zátonyokat.

Az erdőgazdálkodás változásait, a jövő irányelvét korábban vázoltam.

A gemenci erdőtársulások víztisztító szerepe sem elhanyagolható. Szoktam mondani, hogy alacsony vízállásnál már csak az a víz folyik a Dunába, amit beleengednek.

Természetes vízutánpótlást Budapest után aligha kap a Duna. A szennyeződés csak fokozódik a gemenci szakaszig. A jelenlegi dunai vízfolyás kikerüli Gemencet, a szennyezett víz tovább folyik. Ha lehetővé tennénk a dunai víz befolyását a gemenci mellékágakba, az mint a szűrő, a szennyeződés legnagyobb részét megtisztítaná.

Tapasztalatom szerint a szennyeződés feldolgozására a nemes nyárok alkalmasabbak, mint sok más fafaj. Ezért is szorgalmazom őshonos fafajok közé történő elegyítést, mert az áradások alkalmoszerű szennyeződését jobban hasznosítja bármely gemenci fafajnál.

Véleményem szerint a nemes nyár az őshonos fafajok felújulását szolgálja, főleg ott, ahol mesterséges elegyítéssel akarjuk az őshonos fafajok termőhelyi igényét kialakítani.

A Mohács környéki dunai gát építését nagyon meg kell fontolni. A vízszint egy-két méteres emelésével a gemenci mellékágak vizet kapnának, és a régi élővilág felújulását kecsegtetné, de ha lassítaná a gát az áradások levonulását, akkor a bennrekedt pangó vizek olyan életközösségeket is pusztítanának, melyeknek a gyorsan levonuló régi áradások élővilágot szolgáltak.

Ehelyett a meglévő kőgátak lebontását kell szorgalmazni és ezzel Gemenc vízellátását biztosítani.

Gemenc erdőségeit a természetes felújításos fahasználat jellemezze, és ahol a természetes felújulás már nem lehetséges, ott az őshonos és más fafajok elegyes erdősitésével fokozatosan kell a gazdálkodás jövedelmező folytatásával együtt törekedni az őshonos jelleg visszaállítására.

Csak a vízgazdálkodási és erdészeti szakemberek összefogásával lehet Gemencet ismét a hajdani természetes természetvédelem szolgálatába tudni.

Nem tudom a gemenci erdészeken kívül vajon hányan ismerik a gemenci füzek könnyezését? Amikor a tavasz a füzek lombtakaróját már teljes pompájával kifejlesztette, a meleg, párás levegő olyan ritka természeti tüneményt alkot, melyet Gemencen észlelhetünk. A füzek levelein buborékos vízcseppek jelennek meg és ha ezek a habos cseppek az emberre hullanak, mint a könnyecsek csorognak az ember arcán.

Rókus József

### A SOMOGYI ERDŐKÉRT aranygyűrűs kitüntetésben részesültek 1998-ban:

**Bedenek József**, a Barcsi Erdészet kerületvezető erdésze; **Bogdán József**, a Nagyatádi Erdészet igazgatója; **Latin János**, az Iharosi Erdészet kerületvezető erdésze.

### ELISMERŐ OKLEVELET kaptak 1998-ban:

*Kis Jónás István* (Zselic E.), *Szalai Károly* (Kaposvár E.), *Vitman László* (Nagyatád E.), *Bóna Péter* (Lábod E.), *Puskár József* (Szántód E.), *Lengyel Ferenc* (Igal E.), *Fodor György* (Barcs E.), *Molnár József* (Iharos E.), *Bek József* (Nagybajom E.), *Gresa Gyula* (Marcali E.), *Horváth Árpád* (Somogyvár E.), *Mike Józsefné* (Központ).

### APATÓCZKY ISTVÁN Szilveszteri tál lencse

*Szilveszteri tál lencse:  
Ötven évem szerencse...*

*Ötvenégyes tál lencse:  
boldog család jó lenne!*

*Ötvenhatos tál lencse:  
Béna balom jobb lesz-e?*

*Hatvankettes tál lencse:  
erdőre húz Baál lelke.*

*Hatvannyolcas tál lencse:  
Erdészkanál jár benne.*

*Hetvenhármastál lencse:  
Vendégszobán pár fecske.*

*Hetvenhatos tál lencse:  
Nőm, fiak, otthon rendje.*

*Nyolcvanhetes tál lencse:  
Negyven tálját kiöntse.*

*Kilencvenes tál lencse:  
Negyven tálból is csen el!*

*Szilveszteri tál lencse:  
Ötven évem szerencse...*

### Az EMBER AZ ERDŐÉRT

#### ALAPÍTVÁNY

által az 1848-as szabadságharc 150. évfordulójára meghirdetett pályázatra beérkezett szépirodalmi jellegű írások szakértői bírálata alapján az

#### I. díjat:

Pápai Gábor:  
„Ozori erdősz”,

#### II. díjat:

Dr. Geleta Ferenc:  
„Ezüsthárs”,

#### III. díjat:

Sztaskó Andrea:  
„Cum Deo pro Patria”  
c. írással nyerte el.

Osváth Györgyné  
a Kuratórium titkára

## Száz éve jelent meg Vadas Jenő „Erdőműveléstan”-a

Az Erdészeti Tudományos Intézet centenáriumi ünnepélyén több ízben történt említés Vadas Jenőről, de csak mint az erdészeti kísérletügy megteremtője és a selmechányai kísérleti állomás vezetője. De nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy ugyancsak száz évvel ezelőtt jelent meg az első magyar nyelvű Erdőműveléstan ugyancsak Vadas Jenő tollából.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1892. évi december 31-én pályázatot írt ki az „Erdőműveléstan” című kézikönyv megírására. A beadott pályázatok közül a bíráló bizottság ajánlása alapján az Országos Erdészeti Egyesület 1895. évi Besztercebányán tartott vándorgyűlése Vadas Jenőt, a selmechányai Erdészeti Akadémia rendes tanárát, m. kir. erdőtanácsot bízta meg a könyv megírásával.

Vadas a selmeci akadémián 1878-ban záradékolt, államvizsgáját 1890-ben tette le. Kétévi erdészeti gyakorlati szolgálat után került Vadászerdőre, ahol 1885-től 1891-ig a Vadászerdői Erdőőri Szakiskola tanára, majd igazgatója. 1891 őszén a selmechányai Bányászati és Erdészeti Akadémiához kapott áthelyezést, ahol mint előadó-tanár a II. szemeszterben a *Növénytan I-et* (heti 4 elméleti és 8 gyakorlati órán), a III. szemeszterben a *Növénytan II-t* (heti 3 elméleti és 4 gyakorlati órán) és az *Állattant* (heti 3 óra elméleti és 2 óra gyakorlati órán), a IV. szemeszterben az *Erdőtenyésztést* (heti 1 elméleti és 4 gyakorlati órán), az V. szemeszterben az *Erdővédelmet, erdészeti, vadászati és az úrbéri törvényeket* (heti 3 elméleti és 2 gyakorlati órán) adta elő.

Vadas a rendszeres elfoglaltságán felül az Országos Erdészeti Egyesület által az Erdőművelés című kézikönyv megírására hirdetett pályázatra történt munka összeállításával mellett a földművelésügyi miniszter megbízását elfogadva 1893 tavaszán az erdészeti tan- és kísérletügy tanulmányozása végett Németországba és Svájcba utazott, majd megbízatásának eleget téve, költségvetést mellékelve részletes javaslatot tett az erdészeti kísérleti állomások és a kísérleti ügy megszervezésére. Tapasztalatai alapján szükségét látta, hogy a kísérletezések értelmét könyvben „Az erdősítésre vonatkozó kísérletek célja” cím alatt röviden tárgyalja.

Könyvének „Megnyitó”-jában írta: „Amikor az Országos Erdészeti Egyesület az Erdőműveléstan kézikönyvének megírására a pályázatot kiírta, éreztem, hogy mint az Erdőműveléstan-nak tanára, a nemes versenyben való részvételre erkölcsileg kötelezve vagyok, már azzal az eshetőséggel szemben is, hogy sorsom bukás lehet”. Munkájának megírásában nemcsak „közel 20 éves erdészeti szolgálati ideje alatt gyűjtött tapasztalatait és tanulmányait” igyekezett értékesíteni, hanem az akkori német irodalmat is felhasználta. Vadas erdészeti nyelvújítóknak is tekinthető, mert az „erdészeti mesterszavak”-nál igyekezett megfelelőbbeket használni.

711 oldalas könyvének anyagát az erdőművelés célját és kialakulását tárgyaló rövid „Bevezető” után négy nagy részre osztva tárgyalta:

Első rész: Általános ismeretek. „Az erdő és az állab ismertetése erdőművelési szempontból.”

Második rész: Erdőtelepítés és felújítás.

Harmadik rész: Erdőgondozás és nevelés.

Harmadik rész: Állabátalakítások.

Az első „Általános” részben az erdőművelés alapfogalmainak tárgyalásánál többek között a természetes és a mesterséges felújítások előnyeit és hátrányait taglalta. A természetes felújításnál kiemelve a személyzet szakképzettségének szükségét, a mesterséges felújításnál pedig az erdősítés elvégzéséhez szükséges pénz biztosítását.

Könyvének legnagyobb terjedelmű második részében az erdei magvak gyűjtésétől a csemetetermelésen át az általa „erdőültetés”-nek elnevezett mesterséges erdősítéseket: az erdőfelújításokat és az erdőtelepítések különböző lehetőségeit a homokon, kopárokon és a karsztokon ismertette. A szikes talajok fásításáról – az alföldfásításra ekkor még nem gondoltak – nem tett említést. A maggal történő erdőtelepítést összefoglalóan nem tárgyalta, csak az egyes fafajok vetési módjait ismertette.

A magról történő természetes felújítást „magavetés”-nek nevezte el. Ennek négy módját tárgyalta – „a kihasználásnak és felújításnak legprimitívebb” alakját –, a száraló vágást; a fokozatos felújító, a csoportos felújító és a tarvágásos felújító vágásokat. Valamennyinél rámutatott az előnyükre, hátrányukra, a gyakorlat szempontjából a hátrányukat, szakmai szempontból az előnyüket emelve ki. Talán ez lehetett az oka annak, hogy Vadas akadémiai tanárt a tarvágásos felújítási mód barátjának tartották.

Könyvének néhány érdekes megállapítása: „A száraló vágással való felújítás módja... volt a kihasználásnak és felújításnak legprimitívebb alakja, mely még az őserdők lassú kihasználása módjának utánzása gyanánt származott reánk s amelyet sok előnyös tulajdonsága miatt a németországi erdőgazdák közül sokan újabban ismét alkalmazni kezdenek” (512. old.). Vagy: „A tölgyemakkot erdősítéseknel mindig valamely növény magjával elegyítve kellene elvetni, mert helyenként a tavaszi fagy sok kárt tesz a kelő csemetékben... németek... valamely gyorsnövésű s ritka lombosított fanemmel... elegyítik s ezeket a védő fanemeket azután az állab fejlődése alkalmával a tölgy felszabadításának szükségéhez képest fokozatosan kivágják” (255-256. old.). Vagy, a fokozatos felújító vágás ismertetésénél, „A vágások nagyságának s így a vetővágás nagyságának megállapítása is nem az erdőművelő, hanem az erdőrendező feladatai közé tartozik, de az erdőművelőnek mindig arra kell hatni, hogy a magtermés gyakori rendetlenségei miatt jó magtermő években nyitassék minél több vetővágás, ezért... az erdőrendező... az erdőt nem rendes évi, hanem ún. *időszaki* vágásterületekre osztja” (523. old.).

A bükk-sarjerdő felújítása témánál: „A bükkállaboknak sarjakról való felújítását lehetőleg kerülnünk kell, mert a bükk sarjadó képessége gyenge, nem tartós s csak fiatal, erőteljes növésű fák levágása után visszamaradt tuskókról nyilvánul oly mértékben, hogy a keletkezett sarjak fákká nevelhetők...” (576. old.).

Vadas Jenő elévülhetetlen érdeme az erdőművelési munkák rendszerbe foglalása, neves hazai és európai erdészeti szakemberek elméleti és gyakorlati tapasztalatainak munkájába történt beépítése. Bizonyára könyve anyagának összegyűjtése és írása folyamán jelentkezett a szakmát érintő tisztázatlan kérdések hazai vizsgálatának igénye.

Az „Erdőműveléstan” című könyvet a bíráló bizottság 150 arannyal jutalmazta és kiadását azonnal elrendelte.

dr. Kollwentz Ödön

## Erdész-csintalanságok

Erdőjárás közben, a szolgálat évtizedei alatt, sokféle emberrel találkoztam. Köztünk is vannak komor, magánakvaló emberek, mulatós-izogató, meg jó humorú erdészek, szorgalmas, családsterető, de kikapós, szoknyabolondok is. Olyanok vagyunk, mint mások.

Én most olyanokra emlékezem, akik inkább ebből a bohém, könnyedebb felfogású, fehérnép-barát fajtához tartoztak, de persze emellett még lehettek – vagy azok is voltak – jó erdészek, becsületes szakemberek.

Még a 31 forintosapidíj idejéből emlékszem rá, hogy az egyik csemetekert mennyire a figyelem középpontjában áll, milyen sűrűn látogatják a kollégák a központból. Még a fahasználat jeles képviselőjéről is hallottam, hogy ott járt ellenőrzésen. Mikor azután magam is megfordultam ott, világossá vált a népszerűség titka. Ez pedig a csemetekert-kezelő, az öreg Ignác bácsi tükrös botja volt.

Egyszerű szerkezet volt ez, annyiból állt, hogy a kampósbot aljára egy kis zsanérral apró tükröt szerelt fel az öreg, ami egy mozdulattal lehajthatóvá vált, s ha a hajolva kapáló vagy gyomláló lány, vagy menyecske mögé szúrta le az öreg a botot, így „ellenőrizve” a munkát, beláthatóvá lett sok titok, ami igencsak magára vonta a férfinép figyelmét. Aztán a túlságosan is nagy népszerűség vetett véget a tükrös bot használatának, meg alighanem az is, hogy a személyzetis (persze ő is meggusztálta előbb a dolgot) letiltotta.

Kétségtelen, hogy az ilyen szerkezet kitalálásához és elkészítéséhez innovatív véna kellett, de hát az erdészek egy kis furfang miatt nem mennek a szomszédba. Ennek jó példája volt az a kerületvezető, akit egyszer nagy nyári melegben látogattam meg.

A lakás közel volt az állomáshoz, így ott kerestem először. A felesége elmagyarázta, hogy merre folyik most a tisztítás, így hát határozott irányba indultam, s egy jó hosszú nyiladékon haladtam. Átkoztam magamban a nagy meleget, meg a sok rovar, amikor furcsa mozgásra lettem figyelmes. Elöttem talán 20-30 méternyire ágak hajladoztak ütemesen az útra, mint mikor tehén vagy kecske tépi a hajtásokat. Közelebb menve, láttam, hogy nincs bizony ott semmiféle állat, hanem az erdész úr beteljesült randevúja zajlik a fiatalosban. A hagyományos módszerektől azonban eltért a pár, mert a fehérnép mindkét kezében egy-egy leveles ágat markolt, s ezekkel hessegette ütemesen az erdész úr póre bőrét bántó szúnyogokat és legyeket.

Kénytelen voltam visszafordulni, s megkerülve az egész tagot, a túlsó nyiladék felől megközelíteni a tisztítást, ahol aztán szemtől szembe is találkozhattam a kerület gazdájával.

A furfangos emberek közé tartozik az a motorfűrész-szerelő is, akinek a pincéjéből rendszeresen lopta valaki a tűzifát. Barátunk még a gépesítés hőskorában, jóformán egyedüli doktora volt a motorfűrészeknek, legyen az villany- vagy robbanómotoros meghajtású. Az illetmény-tűzifáját persze féltette, hiszen akkor még igen nagy foga volt a tüzelőnek. Így azután szerzett a vadászoktól egy kis puskaport, megfűrt néhány kugli keményfát, s lefojtva a töltetet, figyelt. Már másnap összeszaladt a ház, mert a másodikon felrobbant a tűzhely, szétvetve a baglyúast is. Az csak színesebbé tette a dolgot, hogy a konyha gazdája éppen egy fegyveres testület tagja volt, így aztán hosszú ideig járt ez az erdészeti szakmunkás barátunk tárgyalásokra, míg aztán valami pénzbüntetéssel megúszta az önbíráskodást, s nem őt csukták le imperialista robbantásokért.

Nos, most ennyi jutott eszembe a csintalan és furfangos erdész-népségről.

**Tokodi Mihály**

## Erdők a Közjóért Szakosztály vértesi ülése

A Szakosztály megjelent tagjai a Köröshegyen állított és az elmúlt években felújított Turulmadárnál kezdték a kétnapos programot. *Béni Kornél*, a Vértesi Tájvédelmi Körzet munkatársa segítette a történelmi ismeretekben eligazodni. A Vértesi Erdészeti Rt. részéről *Hardegen Mátyás* osztályvezető kísért. Csákváron a Haraszt-hegyi keleti gyertyánost és a tanösvényt ismerhettük meg.

### Keleti gyertyános karsztkoreredő

A Csákvár fölötti terület botanikai nevezetessége e keleti gyertyán (*Carpinus orientalis*) egyetlen, érintetlen állapotú, természetes hazai előfordulása. Kisebb állományát megtaláljuk ugyan az alsóúti Csaplári-erdőben is, de feltehetően emberi tevékenység eredményeként került oda. Legközelebb az Al-Dunánál a Vaskapu környékén, a jugoszláviai Fruska-Gorában és az Adriai-tengerpart karsztkorerdeiben találjuk meg ezt a kelet-mediterrán elterjedésű, alacsony termetű fafajt.

A keleti gyertyán itteni termőhelyén a jégkorszak előtti – jelenleginél melegebb klímájú – idők tanúja, preglaciális reliktum. A domb- és hegyvidéken egyébként gyakori közönséges gyertyántól (*Carpinus betulus*) elsősorban apróbb leveleivel, makktermésének ép termésfüggelékével különbözik.

A csákvári erdészettől *Oravecz Antal* és *Tamás Zoltán* ismeretterdészettüket.

Csákváron megtekintettük a kastélyt és a hozzá tartozó parkot, egy-egy felújított műemlékkel. Gánton a felhagyott bauxitbánya helyén kialakított bányászati múzeum történetét ismertük meg. A bodajki Varjúvárbán köszöntött ránk az este.

A szakosztály áttekintette az elmúlt évben végzett munkát. *Solymos József* a közjóléti létesítmények állapotáról készített felmérés készülségéről számolt be, s egyben jelezte, hogy a jövő év elejére várható részletes elemzés.

*Csőkakő* várát a második nap délelőttjén „foglalta el” a szakosztály. Részletes ismertetőt kaptunk a vár és környékének történetéből. (Lásd a fotón a csőkakői várom rekonstrukcióját.)

A *Pátracos*i bükkösben ismételt szöba kerültek a természetvédelem és az erdőgazdálkodás kérdései.

